f 0.10

Serie No. 121 Regi f 0.25

Wason
HF5386
T59
1921

ASIA

NGÈLMOE SOEGIHAN

Tjap-tjapan ingkang kaping kalih.

UITGAVE VAN DE COMMISSIE
VOOR DE VOLKSLECTUUR.

WEDALAN
BALÉ POESTAKA.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

Wasson
HF5386
T59
1921

CORNELL UNIVERSITY LIBRARY

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

Cornell University Library
HF 5386.T59 1921

Ngèlmoe kasoegihan :Kadjawèkaken sakin

3 1924 023 295 219 ech

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

Mason
HF5386
T59
1921

CORNELL UNIVERSITY LIBRARY

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

Cornell University Library
HF 5386.T59 1921

Ngèlmoe kasoegihan :Kadjawèkaken sakin

3 1924 023 295 219 ech

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

f 0.10

Serie No. 121 Regi ~~f 0.25~~

NGÈLMOE KASOEGIHAN

Kadjawèkaken saking basa Walandi: „De Kunst om rijk te worden" déning

R. TIRTADANOEDJA.

Tjap-tjapan ingkang kaping kalih.

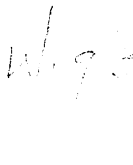
WEDALAN BALÉ POESTAKA.

DRUKKERIJ VOLKSLECTUUR
WELTEVREDEN.
1921

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924032395219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from CORNELL UNIVERSITY

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

LARAPAN.

Kadjaba oetawa sawisé moemoedji rahajoe slamet marang kang paḍa matja lajang iki, moega paḍa soemoeroepa: lajang iki nerangaké oetawa awèh pitoedoeh ing bab réka lan pratikelé wong arep soegih; oega kang diarani ngèlmoe oetawa kawroehé wong arep soegih. Déné ngèlmoe oetawa kawroeh maoe awewaton saka paoegerané bab „kasoenjatan" oetawa „kadjatèn"; dadi karepé ngèlmoe oetawa kawroeh kang njata, oeger dilakoni apa sapitoedoehé bakal bisa kalakon dadi soegih.

Ngèlmoené wong arep soegih kang kamot ing dalem lajang iki, béda banget karo ngèlmoené wong arep soegih ing kaloemrahané wong Djawa; kang doeroeng akèh sesoeroepané diarani „apèk sétan", moelané oega diarani „apèk kasoegihan." Ananging kang mangkono ikoe satemené moeng nalar goegon-toehon baé, mitoehoe oedjar lalawora, dadi ora njata oetawa goroh; pratingkahé wong apèk sétan sarana amemoelé lemah sangar, kajoe angker sarta nganakaké sadjèn lan sarat warna-warna, ikoe sawidjining panggawéan ilang moespra, tiwas sajah toer kélangan patoekoné sadjèn warna-warna, wekasan tanpa asil. Karo manèh ora ana wong apèk sétan oelihé ketara maoedjoed anggawa sétan; déné wong kang roemasa apèk sétan sarta njata bisa soegih, ora woeroeng ḍèwèké sabrajat isih sarosa njamboet-gawé, moeng minangka réwang njamboet-gawé; oepama sétan olèhé apék maoe moeng minangka réwang njamboet-gawé oetawa ndjaga barang darbèké

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

baé, apa bédané karo apèk boeroeh kang wekel sarta peṭel ing gawé. Sabab saka mangkono maoe, akèh baé wong kang paḍa nglakoni apèk sétan minangka isarat kasoegihan wekasané tansah adjeg mlarat baé; nanging saking bangeté ngandel marang oedjar lalawora maoe, bandjoer diarani doedoe warisé apèk sétan, oetawa doedoe warisé bisa soegih, ora weroeh jèn ngèlmoené maoe moeng wohing goegon-toehon baé. Béda banget karo ngèlmoené wong arep soegih, kang awewaton ing bab kasoenjatan, ja ikoe barang kang njata, kang masṭi, ora ana kang diarani doedoe warisé, oetawa ora waris; waton ora kambah ing bebaja kang ora kena kinira baé, oeger dilakoni sapakoné ngèlmoe, kaja-kaja wis masṭi bisa soegih.

Wondéné reringkesané ngèlmoe maoe, moeng patang temboeng: „wekel, pratikel, peṭel lan prigel." Wekel tegesé temen, pratikel: akèh rékané, peṭel: sregep, déné prigel tegesé ora kiḍoeng ing sabarang gawé. Woetoehé tetemboengan maoe: „Sapa wongé kang temen lan toememen ing sabarang sedya, toer akèh rékané sarta dilakoni kalawan sregep lan ora kiḍoeng, wis masṭi bisa kalakon."

Dadi jèn ana wong kang ora bisa kalaksanan karepé, ikoe wis masṭi ninggal salah sidjiné paṭokan kang sineboet ing temboeng papat maoe, oetawa koerang toememené enggoné nglakoni.

Weltevreden, Augustus 1912.

Commissie panoentoening bangsa Djawa.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

BEBOEKA.

Ing dalem lajang iki moeng nerangaké réka lan pratikelé oetawa ngèlmoené wong arep soegih, kaja déné kang wis kaseboet ing oeroesan ngarep kéné; ingisor iki djèrèngané:

Kang kena diarani wong soegih ikoe, jèn tjoekoep kang disanḍang lan dipangan ing saben dina sarajaté; déné nganti bisa toeloeng wèwèh marang wong sadjabané rajaté ḍéwé, ikoe aran kaloewihan, sabab sawidjiwidjiné rajat ana kang madjibi ḍéwé-ḍéwé; dadi sawidji-widjiné pangarep rajat koedoe amboedi betjiké rajaté ḍéwé, adja nganti kekoerangan sanḍang pangané ing saben dina. Moenggoeh betjiké rajat ikoe, paoegerané saka pratikel panatané ing sadjroning omah, dadi saja betjik pratikel panataning omah, saja betjik kaananing rajaté. Pratikel panataning omah maoe diarani „panjekelé omah" kaleboe saboetoehé ing dalem balé pomahané kabèh, déné goenggoenging balé pomahan sadjroning sanagara ikoe ndadèkaké wong sabangsa, dadi kaslametané balé pomahan kabèh ikoe, ja ndadèkaké kaslametané oetawa redjekiné wong sabangsa. Kalakoné kabèh maoe wis masṭi baé koedoe sarana ḍoewit, ananging sanadjan ana ḍoewité, manawa ora pratikel oetawa ora betjik panatané, wis masṭi entèké ḍoewit tanpa goena; oepamané wong nglakokaké praoe ing sagara, manawa djoeroe moeḍiné ora pratikel oetawa koerang pratikel, wis masṭi praoe saisiné kabèh bakal kasasar oetawa sirna katempoeh

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

déning ombak oetawa prahara. Ananging sanadjan wis soegih pratikel ija isih koedoe petel lan prigel.

Patang prakara maoe ora soesah digolèki menjang ngendi-endi, sabab saben dina tansah ginawa wira-wiri, ija ikoe: kasing ati, kang linajanan déning boedi. Wondéné ḍoewit ikoe kang perloe koedoe diboedi margané bisa olèh.

Ingisor iki dianḍaraké sabab-sababé bisa olèh ḍoewit.

Dedalané bisa olèh ḍoewit.

Kaja déné kang wis kaseboet ing ḍoewoer, sawidji-widjiné pangarep rajat koedoe agawé betjik marang rajaté, adja nganti kaboetoehan kang disanḍang lan dipangan ing sadina-dinané. Pagawéan kang mangkono ikoe wis dadi wadjibé kang bener, sarta jèn kalakon mangkono aran wong soegih; dadi terang dedalané bisa olèh ḍoewit ikoe sarana njamboet-gawé.

Pagawéan kang kaja mangkono maoe, amoeng toemrap marang sawidjining bangsa kang doeroeng akèh sesoeroepané; moenggoeh marang bangsa kang wis djadjah kawroehé, panjamboeté-gawé sawidji-widjining wong ikoe ora moeng kanggo sarajaté baé, nanging kanggo sakabèhé wong. Jèn wong sidji njamboet-gawé kanggo sakabèhé wong, kena diarani njamboet-gawé kanggo wong sidji; mangkéné terangé:

Sabarang kaboetoehané manoengsa, asil pagawéané sawidji-widjining wong saloewihé kanggo awaké sarajat, bandjoer didol marang sawijah wong kang boetoeh nganggo barang ikoe; déné wong kang toekoe samono oega, ḍoewit asil enggoné njamboet-gawé perloe kanggo tetoekoe kaboetoehané. Dadi tegesé tjoekoep-tjinoekoepan; wong kang moeng doewé ḍoewit, njoekoep marang

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

wong kang moeng doewé barang, wong kang moeng doewé barang, njoekoep wong kang moeng doewé ḍoewit. Oepama lijané:

Wong atoesan malah terkaḍang éwon, kang paḍa njamboet-gawé ing pabrik-pabrik geḍé nagara Walanda, pagawéané maoe moeng toemrap marang kang doewé pabrik baé, déné kang doewé pabrik enggoné gawé pabrik ndadèkaké bisa awèh pagawéan marang wong éwon maoe. Mangkono asil pagawéan pabrik ikoe bisa njoekoepi boetoehé wong pirang-pirang éwoe, sabandjoeré tansah oebeng-oebengan; moelané diparibasakaké. „Kabèh kanggo sidji, sidji kanggo kabèh."

Samono ikoe ora moeng toemrap marang barang bangsané sanḍang pangan baé, nanging oega toemrap marang kawroeh warna-warna, tata-tjara, adat kelakoean betjik lan sapeṗaḍané; sabab kang mangkono ikoe oega kaboetoehan geḍé ingatasé manoengsa.

Saiki wis paḍa kasoemoeroepan, kang prigel ḍéwé kanggo njoekoepi kaboetoehané wong ikoe: ḍoewit; déné saranané olèh ḍoewit ija ikoe pagawéan. Dadi ingendi panggonan kang akèh pagawéan, ing kono panggonan ḍoewit, wong-wongé kang paḍa njamboetgawé paḍa olèh ḍoewit. Toemrap wong kang ora pratikel, tegesé ora doewé sesoeroepan oetawa boḍo, panjamboeté-gawé moeng kang rèmèh-rèmèh kang gelis kena didadak asilé, kaja ta: nḍoeḍoek oewi ing alas, adol kajoe rèntjèkan, adol soeket lan sapanoenggalané. Nanging toemrap wong kang wis ana sesoeroepané asil pagawéané maoe, ing dalem pitoeng dina terkaḍang sasasi, lagi kena dioenḍoeh; wis masṭi baé asil maoe moerwat adjiné timbang karo lawas lan woedjoedé kang disamboet, kaja ta: para krija lan sapeṗaḍané, loewih pratikel, loewih éndah gegawéané oega loewih akèh asilé, mangkono sabandjoeré nganti

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

pratikel oetawa gegawéané maoe moerakabi ing wong akèh.

Sawenèhé wong angarani: jèn wong njamboet-gawé dina-dina ikoe nista, ora soemoeroep jèn kang mangkono maoe kosok-bali, ja ikoe ora nista malah ngloehoeraké manoengsa. Wong petel kang pratikel, sanadjan kangèlané ikoe ora dadi doewit, ora ilang moespra, sabab wong petel ing gawé ikoe doemoenoeng agawé ajoening djagat; kosok-baliné wong kesèd, apa manèh ora pratikel, kena diarani oeripé tanpa paédah ingatasé djagat. Mangka sakabèhé doemadi ikoe sabab saka djagat, oega soepaja migoenani ing djagat; dadi manoengsa kang ora ana paédahé ingatasé djagat maoe, pada karo wit-witan kang ora metoe asilé ingatasé kang doewé pakarangan, toewoehé tetep ora makolèhi, pantes jèn ditebanga baé, dipetjèl-petjèl digawé piranti sapantesé.

Wong oerip kang ora mikir marang kaboetoehan ingakèh, sanadjan soegiha pisan, oeripé moeng perloe mangan, ngombé sawatara lan bandjoer mati; béda karo wong kang pinter oetawa pratikel, apa manèh soegih, kabèh pratikel lan bandané tansah maédahi ing djagat.

Kotjap ing dalem wirajat: „Banda kang moeng tansah disimpen, pada karo bendoengan kang tansah dibebeg, ènggal lawasé bandjoer ambrol, dadal laroet sapatoké poendjer pisan".

Ora koerang-koerang pangilon minangka tanda jaktiné kang mangkono maoe. Pada soemoeroepa, moebarang kang moedjoed: kéwan, kajoe, watoe sapanoenggalané, doemadiné ora ana kang tinggal larikan oetawa pranataning djagat kang tetep salawas-lawasé. Larikan oetawa pranatan kang mangkono, diarani paoegeran angger-anggeré djagat; sabarang kang njimpang saka paoegeran angger-anggeré djagat, wis masti ora bisa

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

doemadi, ora djoemeneng lan ora bisa maoedjoed kaja sedyané. Oepama wong gawé omah, nanging tanpa saka kang minangka pikoekoeh adegé, oetawa koerang timbang koewaté saka lan boté empjak, ikoe aran gegawéan atinggal larikan, wis masṭi baé ora bisa doemadi lan ora djeneng omah. Omah kang ora timbang koewaté saka lan boté empjak, masṭi bandjoer ambroek, ambroeké maoe agawé roesaking piranti lija-lijané. Mangkono oega djagat enggoné nganakaké isèn-isèné kabèh iki, tetep awewaton paoegerané larikan; samono oega sedyané djagat toemrap marang isèn-isèné maoe, kabèh ora owah salawas-lawasé, ja ikoe soepaja kabèh iki bisa betjik oetawa rahajoe. Dadi manawa ana salah sidjiné isèn-isèn kang mrengkang, tegesé ora toeroet marang lakoe paoegerané, wis masṭi sirna tanpa koekoeban. Banḍa kang moeng tansah disimpen ikoe ora toeroet oetawa njimpang marang lakoe paoegerané angger-anggering djagat, moelané ija wis masṭi baé jèn sirna.

Mangkono moenggoeh ing djagat, moeḍoené marang pérangané kang tjilik-tjilik ora prabéda; Ratoe manawa arep agemah-ripah oetawa rahajoe slamet kabèh wewengkon saisiné, koedoe soegih pratikel, tegesé poetoes marang solah kriḍaning pangrèh pradja, kang betjik angger wewatoné sarana tetep panindaké, kang titi marang pétoenging ragad lan sapanoenggalané. Dadi gemah-ripahé pradja ikoe ora moeng sabab abanḍa-banḍoe, kang perloe koedoe soegih pratikel rahajoe, ija ikoe jèn para pangrèhé pradja paḍa ḍoewoer sesoeroepané marang kasoenjatan toemrap ajoening djagat.

Moeḍoené manèh pangarep rajat, jèn ora anetepi larikan paoegerané kaja kang wis keseboet ing ḍoewoer kabèh, wis masṭi bilai kang tinemoe.

Sawenèhé wong ana kang ngarani, jèn pagawéané

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

para pinter, kaja ta: goeroe-goeroe ing pamoelangan, ḍokter lan saraḍaḍoe ikoe ora makolèhi. Kang mangkono maoe nitik wewarah ing ḍoewoer, terang jèn kliroe, ingisor iki katerangané:

Jèn pinikir kang wening, apa kaananing tanah Djawa saisiné kabèh iki ora loewih madjoe lan rahajoe, katimbang karo nalika 100 oetawa 200 taoen kang kapoengkoer. Apa ora loewih tentrem? Apa ora loewih redja? Apa ḍèk samana ing tanah Djawa ana sepoer, pabrik lan panjiṭakan boekoe-boekoe kaja saiki? Apa ana praoe oetawa mesin maboer? Kabèh maoe tetéla gawé ajoening djagat saisiné, sarta ora lija saka berkahé para loehoer ing boedi, para goeroe, para ḍokter sapanoenggalané. Kita bangsa Djawa iki wadjib ngatoeraké soeka soekoer marang para loehoer ing boedi maoe, déné kaoetamané ambelabar njarambahi kita bangsa Djawa warata kabèh. Éwasamono akèh wong kang ora roemangsa kaléban ing kaoetaman maoe, saka ora mangertiné.

Saiki apa ora wis njata, jèn para loehoer ing boedi maoe anggeḍèkaké pagawéané wong akèh tikel-matikel, oega agawé gemah ardjané djaman? Kang mangkono ikoe diarani memajoe ajoening djagat. Kosok-baliné wong akèh anjangga boedi-dajané para pinter maoe, paḍa miloe nglawani sembadaning sedya nganti sateroesteroesé tansah mimboehi ajoeningoerip.

Satemené ora ana pagawéan kang ora sarana boedi, sakabèhé pagawéan karosaning awak, geḍéa, tjilika, ikoe atas loemantar saka boedi, boedi karo pagawéan ikoe moeng noenggal misah baé, awit ana kalané wong ikoe ora ngobahaké karosané awak, nanging pikirané ora lèrèn amboedi sabarang sedya.

Wong peṭel jèn tansah ana pagawéan kang disamboet, atiné boengah lan tentrem, nanging wong kesèd

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

ora mangkono: wong peṭel sarèhning tansah agawé ajoening djagat, perloe banget pagawéané paḍa disangga wong akèh, soepaja bisa ngerda toer paḍa tampa pitoewas ḍéwé-ḍéwé.

Kita kabèh iki aran para krija, ananging sanadjan paḍa peṭel njamboet-gawé kalawan metokaké karosané awak lan boedi, doeroeng masṭi bisa toetoeg ing sedyané, jèn ora kanṭi patitising pamoerwat kang adjeg marang panganggoné asiling pagawéan kahanan oeripé.

Para pangrèh lan djoeroe geḍong pradja, sapoenggawané kabèh, apa déné saraḍadoe, ikoe paḍa dadi kantja gotong-rojong, metokaké wohé pagawéan.

Wong kang doeroeng akèh sesoeroepané, wis masṭi doeroeng weroeh marang gati lan adjiné sakèhé pagawéan kang kaseboet ing ḍoewoer maoe; karo manèh wong kang njepèlèkaké marang pagawéan kekoewataning awaké wong sawidji-widji, ikoe ora bener, paḍa diélingana, jèn kabèh ikoe paḍa perloené, sabab anané geḍé ikoe saka kekoempoelané tjilik, adja dianggep doemèh pagawéan karosaning awak. Kaja déné pabrik adja dipikir marang parintjèné tjilik-tjilik kang paḍa miloe nglakokaké, nanging moeng ngélingana mesiné baé, kabèh maoe ora ana kang ora kapoerba déning boedi; awit saka ikoe lakoené boedi oega diarani „pagawéan," sabandjoeré pagawéané manoengsa ikoe dianggep pagawéan kang dilakokaké déning sawidjiné mesin.

Moelané paḍa élinga, jèn wohing pagawéané sawidjining bangsa ikoe, boediné pirang-pirang bangsa, sarta ora moeng saka ing djaman saiki baé, ananging oega saka ing djaman koena-koena; mangkono oega pagawéané sawidji-widjining wong ikoe pérangané boediné ḍéwé-ḍéwé, malah pagawéan kang tanpa binoedi ora ana adjiné, dadi pagawéan kang tanpa binoedi ora ana

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

adjiné, dadi pagawéan kang geḍé asilé ikoe pagawéan kang dipikir kelawan sampoerna.

Wiwit koena moela asil pagawéan kang aḍakan ikoe kaja ta: ngoenḍoeh wowohan, misaja sato lan sapepaḍané, kabèh ikoe makolèhi banget toemrap oeripé manoengsa.

Sasoewéné barang-barang maoe isih akèh katimbang karo tjatjahing manoengsa, pagawéan kang kaja mangkono maoe ora pati rekasa, nanging saja lawas saja tambah akèh anané manoengsa, asil pagawéan kang kaseboet ing ḍoewoer ikoe rekasa banget olèhé, malah nganti ora bisa olèh babar-pisan, jèn ora kanṭi boedi kang premati.

Pagawéan apèk iwak ing sagara toemrap sagara ing djaman saiki, kang akèh banget wongé geḍé pitoeloengané, toedjoené wong-wongé ing nagara kono wis paḍa ngeṭawit boediné, kongsi bisa gawé sarta nglakokaké praoe ing sagara, minangka piranti misaja iwak. Mangkono manèh iwak-iwak loh kang paḍa diingoe, pangingoené koedoe nganggo kapinteran soepaja akèh asilé.

Alija saka ikoe gèk kaprijé bisané ndjoepoek donja kang ana ing waḍoeké goenoeng-goenoeng, kaja ta: bangsa pelikan lan lija-lijané, adjaa ana piranti pompa mesin-setoem, ḍénamit sarta piranti tjilik-tjilik lijané.

Wondéné pagawéan metokaké asilé lemah-lemah ing nagara geḍé maoe koedoe sarana loehoeré boedi; jèn angélingi kang kaja mangkono ikoe, bandjoer roemasa jèn kabèh maoe doedoe saka karosan dajané awak, nanging tetep saka dajané kapinteran, kang diarani loehoering boedi.

Loewih katara manèh katoning dajané boedi ikoe, toemrap marang sawarnané pagawéan kang paḍa disamboet para krija. Manawa ngélingi kèhé sarta war-

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

nané pagawéan krija, gèk kaja apa baé ngeṭawité para loehoer ing boedi, nganti kalakon nganakaké barang gegawéan pira-pira maoe.

Kanggo njatakaké prakara ikoe, ora soesah loemeboe ing pabrik-pakrik kang geḍé, tjoekoep nonton ing panggonan panjamboeté-gawé: gredji, toekang sepatoe, panḍé lan sapepaḍané; ing kono bandjoer terang marang koewasané boedi loehoer, andeleng barang roepa-roepa, piranti anjembadani sedyané, kaja ta: mesin dondoman lan lija-lijané.

Nitik dajané boedi toemrap marang pagawéané para krija, terang banget jèn kang bisa kasembadan sedyané golèk asil ikoe moeng para oelah boedi (soegih kapinteran) sarta poegoeh ing sedyané. Pirantining amongdagang, kaja ta: sepoer, télégram, kapal lan lija-lijané, kabèh ikoe ora lija saka berkah loehoering boedi. Saben wong: kang masṭi mangerti oega, jèn pratikeling amongdagang ikoe, moenggoeh pangoesoengé barang-barang sarta bisané baṭi, ora tjoekoep sarana karosané awak baé; dadi koedoe pinter awas lan prajitna ing sabarang prakara toewin kaanan, kabèh ikoe kagerba déning loehoering boedi.

Jèn saben dina kawroeh piranti pagawéan ikoe tansah tambah-tambah, wong-wongé kang paḍa njamboet-gawé, oega tansah moenḍak-moenḍak pinteré, sarta moerih bisa matrapaké kawroeh pirantiné pagawéan, koedoe mangerti marang doenoengé pagawéan kang disamboet. Sapa wongé kang soemedya matjoeng dadi djoeraganing krija ing antarané wong akèh, koedoe diboedi kang sampoerna apa ing sedyané, soepaja kawroeh oetawa pratikel kang paḍa dadi pirantiné bisa katjakoep kabèh.

Ija bener etjaké sawidji-widjining pagawéan krija ikoe koedoe sarana kawroeh kang maligi nḍéwé, nanging ing paoegerané kabèh kawroeh pagawéan krija,

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

kang loemrah paḍa baé; déné paoegeran maoe ija ikoe pamoelangan tjilik kang tjoekoep, piranti anggladi etjaké pagawéan krija.

Sapa wongé ora bisa gawé lajang kiriman prakara dagang kang betjik, ora bisa njekel boekoe (boekhouden), ora bisa gawé rantjangan (begrooting), gawé printjèn (rekening) kang tanpa salah, ikoe ora tjoekoep babar-pisan njekel sawidjiné prakara dagang, mangkono oega dadi pangarep; malah dadi manḍor baé doeroeng tjoekoep.

Loewih manèh ingatasé prakara krija ing bab gambar. Moelané soekoer banget déné ing pamoelangan tjilik paḍa diparingi woelangan bab gambar, sanadjan woelangan maoe doeroeng njoekoepi toemrap pagawéan gambar oetawa sekolahan gambar. Déné perloené bab matja, noelis, étoeng, ilmoe boemi sapepaḍané, ikoe ora soesah diaṇḍaraké; karo manèh kawroeh kang mangkono maoe, toemrap pangoepadjiwané wong, ora ana wates katjoekoepané. Kadjaba ikoe kanggo wong kang manggon ing nagara oetawa papan kang ramé, perloe banget.

Kawroeh pradja ingatasé bab bebenerané wong akèh, ikoe moenggoeh wong kang kapilih déning wong akèh soepaja miloe ngremboeg bab pangrèh pradja, oetawa sawidjiné koempoelan, kang masṭi bakal ora kadadéan, jèn wong-wong kang paḍa milih maoe ora doewé kapinteran tjoekoep sarta mangerti oetamaning oerip kang bakal dilakoni sapantesé kang bener.

Manawa wong-wong sawidjiné nagara ikoe saja ḍoewoer kapinterané, ija saja akèh lan geḍé kekarepané. Pangkat kaloenggoehan kang ora gampang ikoe dadi kawadjiban kang oetama, nanging wong-wong kang paḍa koerang kapinterané, kena diwadjibaké miloe mikir kaperloeané wong akèh manoet pamoenḍéwé

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

kang bener; sanadjan moeng dadi djoeroe pamilihing pangrèh pradja oetawa pakoempoelan (gemeente). Wong kang mangkono ikoe diarani wong mardika, moeng nglakoni wadjibé ḍéwé ingatasé kabetjikan kang wis dadi beneré.

Kabèh kang kaseboet ing ḍoewoer dadi katerangan kang njata, jèn pagawéan ikoe etoeké asil kasoegihan. Éwasamono sanadjan pagawéan ikoe dadi etoeké asil barang-barang, nanging si „pagawéan" ḍéwé ora bisa metoe asilé, tegesé: loemrahé kang diarani pagawéan ikoe patrap pakartining boedi kang toemandoek ing bakal, dadi bakalé koedoe ana, lan saka patrap toemandoeké boedi maoe si bakal bisa dadi piranti warna-warna kang pantes sarta migoenani, sabandjoeré barang-barang maoe toemoeli ditjeḍakaké marang panggonané wong-wong kang paḍa perloe nganggo. Alija saka barang-barang paringé djagat sarta pagawéan, toemrap bangsa kang wis akèh sesoeroepané ing djaman saiki, isih, ana manèh sarana ngetokaké asil kang perloe koedoe dianakaké, ija ikoe mboewang piranti anggampangaké wetoené asil, panjimpenan pangangkatan, ḳaja ta: papan panggonan njamboet-gawé, goeḍang, mesin, kapal, sepoer lan lija-lijané.

Moenggoeh kekoewatan saka ḍajaning djagat ikoe diarani ora ana entèké, nanging barang-barang isiné bisa entèk, manawa saḍijan barang-barang maoe ora masṭi anané ing saben panggonan, oetawa ora njoekoepi saperloené, wong-wong kang paḍa kaboetoehan ikoe koedoe nganakaké barang kang pangadji minangka liroené, lan wong kang tampa liroe bisa olèh oentoeng lantaran saka wong lijané manèh.

Barang-barang peparingé djagat iki, moenggoeh ing kita kang perloe ḍèwé: lemah, loewih perloe manèh ḍasaré. Toemrap saben bangsa kang wis ḍoewoer

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

sesoeroepané ing koena-koena, lemah ikoe pantjèn dadi paoegeran, déné apa sababé mangkono sarta apa wis beneré kanggoné wong akèh, saiki ora perloe diterangké ḍisik, nanging kang kaloemrah ing djaman saiki wis njata banget, jèn wong-wong kang paḍa doewé lemah (toewan-toewan tanah) bisa tampa ḍoewit saka wong-wong kang manggon ing kono, minangka paséwané. Manawa lemahé maoe perloe dianggo ḍéwé, enggoné ngregani asilé tetandoeran ora moeng kapétoeng karo pitoewas pagawéané nenandoer, nanging oega kapétoeng kalawan tetimbangan, jèn lemah ikoe diséwakaké taoenan.

Mangkono oega ingatasé pawitan, sabab pawitan ikoe prasasat kekoempoelané barang-barang pepantjèn bakal dilakokaké. Ing sarèhné pawitan ikoe ora béda karo pagawéan lan lemah, toer pantjèn perloe sarta bisa anggeḍèkaké pagawéan, moelané ija bisa awèh asil geḍé marang kang doewé.

Angèlingi kaperloeané ing bab mélik, kaja ta: lemah lan barang-barang, apa déné asilé, kang paḍa diarani pawitan, pantjèn mélik lemah ikoe wis moenggoehé diarani pawitan.

Bibit sarta pranatané pangoepa-djiwa.

Kaja déné paoegerané ngaoerip kanggo wong akèh, mangkono oega paoegerané njamboet-gawé, minangka pangoepa-djiwa. Wong njamboet-gawé ikoe kapoerba déning paoegerané lakoe betjik. Ana paribasané mangkéné: „Loewih betjik mlarat tinimbang ora kadjèn", sarta „Setya ikoe geḍé adjiné"; Paribasan mangkono ikoe ing kéné moenggoeh banget.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Sanadjan mèh saben wong mangerti marang teges sarta karepé paribasan maoe, éwasamono kerep banget ora dipaèloe. Ing bab prakara ḍoewit akèh baé wong kang paḍa ora ngéndahaké marang paoegerané kaoetaman maoe, malah ing bab among-dagang paoegeran ikoe kerep ora dipaèloe babar-pisan. Para soedagar akèh kang paḍa amboewang setya lan temen, bandjoer disalini tjidra lan goroh.

Toemrap wong kang oetama ing boedi, alané bab tjidra sarta goroh ikoe ora soesah diterangaké manèh; ananging sapa wongé kang ḍemen tjidra sarta goroh, paḍa diprajitna; sawisé si tjidra lan goroh maoe kawijak sarta misoewoer, adegé pagawéan geḍéa tjilika masṭi ambroek. Adja manèh toemrap ing bab pakoempoelan dagang oetawa lijané, sanadjan nagara geḍé kang koewat dandanané, jèn wong-wongé paḍa ḍemen tjidra lan goroh, ènggal-lawasé masṭi karoesakan. Mangkono oega toemrap ing sawidji-widjiné wong.

Ana oega wong kang lakoené njamboet-gawé sarana ora betjik, tjidra, goroh lan sapepaḍané, malah dadi kabetjikané, nanging kang mangkono ikoe arang banget, sarta kang gelem nitèni énggal-lawasé kabegdjan maoe noeli sirna. Kosokbaliné oega akèh wong kang ḍemen marang lakoe oetama, nanging tansah didohi ing kabegdjan; wong kang mangkono, alija ing boeri bakal ana timboelé, ing sasoewéné ḍèwèké oega wis ngoenḍoeh asilé, déné aran wong betjik.

Kaanan kang kaseboet ing ḍoewoer ikoe, wis ora kena digorohaké, awit manoet kang dadi angger paoegerané djagat, tetep ora owah ing salawas-lawasé. Wong pinter ana oega kang kena dibeliṭoek, sapisan pinḍo, nanging samasa tjidrané maoe wis kaweroehan, si pinter bandjoer ora gelem tjeḍak karo si boḍo manèh; wekasan pagawéané si boḍo roesak, ija ikoe pitoewas gorohé.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Ija bener toemrap ing bab pakoempoelan dagang gedé, karoesakané maoe weroehé jèn wis antara lawas, nanging moenggoeh pagawéan oetawa dedagangan, kang tjilik-tjilik, kaja ta: para krija, tani lan sapepadané, pitoewasé tjidra maoe tekané doemrodjog.

Para soedagar kang sedya matèni dagangané wong lija, kang agegaman lakoe tjidra lan goroh, ora soewé toemoeli kaontjatan déning para lengganané, sarta wong-wong bandjoer pada njirik ing dèwèké, sabab saka lelaboehané kang ora betjik.

Toekang roti, waroeng-waroeng, toekang sepatoe, gredji, kang pada malsoe barangé, oetawa njolong bobot timbangé; oendagi, toekang batoe sapepadané kang pada ora setya ing pagawéané, masti bandjoer kasoemoeroepan, woesana tjoeres pangoepa-djiwané. Dadi pagawéan ikoe bisané kalakon betjik, goemantoeng ing wong kang awas lan éling marang paoegerané oetawa loemrahing kabetjikan, kang diarani wekel, setya lan adil. Samono oega toemrap marang sawidji-widjiné wong kang ngarah kalaksanan ing sedyané; loewih perloe menèh koedoe santosa ing sedya kanti petel ing gawé.

Wong kang adedasar betjik lan pinter ikoe, pawitan gedé ingatasé ngaoerip, sarta peparingé djagat marang sawidji-widjiné wong ikoe, satemené ora prabéda; déné wong kang dianggep kinodrat loewih pinter katimbang karo lija-lijané ikoe, amoeng sabab saka enggoné petel sarta santosa ing sedyané golèk kawroeh, sanadjan adasara pinter, manawa ora petel sarta koerang toememen enggoné sinaoe ija ora dadi. Moelané kaseboet ing paribasan: „Ora ana barang angèl, oeger santosa ing sedyané," oetawa: „Sapa temen ija tinemenan." Moenggoeh kajaktèné paribasan ikoe ora koerang pasaksèn; dadi kang pada kasembadan ing sedyané

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

maoe ora sabab saka rikat sarta djoeligé, nanging sabab enggoné taberi lan toememen ing sedya.

Pandjaganing rajat djroning omah ikoe, manawa kanṭi taberi lan toememen sarta sarana pétoeng kang resik toewin adjeg, kena dipeṣṭèkaké slameté. Wong kang kaontjatan ing slamet, sanadjan soegiha pratikel sarta peṭel, oeripé maksa ora kapénak, sabab pagawéané koerang asil.

Toemrap pranatan paoegerané pangoepa-djiwa, apa déné pétoengané, minangka pandjaga slameté rajat, ingisor iki didjoepoekaké oepama pagawéan kang rada angèl, manawa oepama kang rada angèl maoe wis mangerti, bandjoer kena dadi toelaḍa oetawa pepiridan lija-lijané.

Ing kéné kang ginawé oepama, bab asil kaoentoengané para krija kang matjoeng dadi pangarep oetawa djoeragan saka pangedolé barang-barang gegawéané. Kaoentoengan ikoe metoe saka pangedolé barang-barang gegawéané sarana diregani loewih larang katimbang karo panoekoené. Moelané para krija koedoe titi ing pétoengé ngregani barang-barang gegawéané.

Akèh wong kang paḍa ngira, jèn pétoengé angregani ikoe gampang, nanging sadjatiné akèh kang kalimpoet, sabab saka doeroeng mangertiné, kaja ta: sawidjiné oenḍagi ngregani lemari gegawéané sarana pétoeng kaja ingisor iki:

1. reganing blabag 5 mèter pasagi oetawa 5 idji. *f* 3.50
2. èsèl, pakoe sarta lim. . . . . „ 1.—
3. wong kang anggarap 3 dina, sadinané *f* 2. = „ 6.—

goenggoeng *f* 10.50

Manawa wong kang anggarap ikoe nganggo ngingoni, regané pangan ing dalem 3 dina koedoe ditambahaké; déné jèn digarap ḍéwé, pétoengé kaja jèn digarap wong lija mawa pétoeng ingon kaja kang maoe.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Ing saiki manawa lemariné maoe didol rega *f* 12.—, si djoeragan ngira jèn wis olèh baṭi *f* 1.50. Kang mangkono ikoe kliroe, wekasan toena, sabab isih akèh pétoengan kang dilongaké; oepama kajoe kang digawé lemari maoe panoekoené borongan pirang-pirang, antaraṇé kajoe-kajoe ikoe wis masṭi ana kang ora kanggo abahan, sabab saka tjatjad oetawa lija-lijané, ikoe koedoe miloe kalebokaké ing pétoeng oega. Sarta manèh soewéné ana ing simpenan, oepama nganti sataoen koedoe dipétoeng oega sapira olèhé anakané, manawa ḍoewit patoekoné kajoe maoe dititipaké ing kantor Bang. Kabèh ikoe koedoe diprintji resik, kanggo ngregani sawidji-widjiné barang kang bakal didol.

Kadjaba ikoe isih ana manèh, kang koedoe miloe kalebokaké ing pétoengan ngregani barang-barang, kaja ta: paséwané panggonan njamboet-gawé, goeḍang panjimpenan barang-barang lan paséwané panggonan adol barang-barang ikoe (toko). Déné jèn panggonan-panggonan maoe doewèké ḍéwé, koedoe dipétoeng oega sapira olèhé anakané, jèn ḍoewit patoekoné lemah panggonan omah-omah sarta ragadé gawé omah kabèh ikoe dititipaké ing Bang.

Mangkono manèh anakané ḍoewit panoekoené piranti njamboet-gawé, sarta ragadé ngopèni barang piranti maoe, padjeg-padjeg toewin bajarané jèn barang-barang ikoe dilebokaké ing Bang-tanggoengan (verzekering). Sabab parintjèn kabèh ikoe, wong paḍa ngira regané barang-barang dadi kelarangen katimbang ragad panoekoené bekakas toewin adjiné pagawéan. Manawa koempoelé rega barang-barang maoe paḍa karo goenggoengé ḍoewit kang diwetokaké ing dalem sataoen, ija ikoe reregan kang moerah oetawa asor ḍéwé.

Para djoeragan krija oetawa para toekang amborong pagawéan jèn sedyané paḍa njamboet-gawé, ikoe pantjèn

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

ngarah kaoentoengan, katerangan ing ḍoewoer maoe koedoe dilokaké ing pétoeng kang titi lan pratitis; jèn ora mangkono ora moeng bakal nanḍang toena baé, ananging bisa kalakon sirna pawitané terkaḍang isih tombok sadjabaning pawitan.

Sabab saka kliroe oetawa koerang patitisé pétoeng maoe, akèh baé para djoeragan krija oetawa djoeroe borong pagawéan, sanadjan peṭel lan wekel paḍa kasangsaran awit katoenan.

Soepaja bisa ngregani barang-barang ikoe, koedoe diweroehi ḍisik sapira entèké ḍoewit ing dalem sataoené, kaja ta: ḍoewit anakan, séwan oetawa ragad opèné toko goeḍang-goeḍang, padjeg sarta lija-lijané. Déné pétoengan kaja mangkono ikoe, saṭiṭiké sataoen sapisan koedoe digoenggoeng kabèh, bandjoer ditoetoep. Para djoeragan koedoe njekel boekoe dagang kanggo njaṭeti leboe wetoené ḍoewit sarta barang-barang; boekoe-boekoe dagang ikoe perloe banget koedoe betjik lan titi panjekelé, sabab ingatasé among-dagang, boekoe-boekoe maoe dadi paoegerané njoemoeroepi baṭi oetawa toenané dagangan, sarta adjoe oendoeré pagawéan. Jèn ora ana boekoe maoe para djoeragan ora bisa weroeh sapira oetangé barang dagangan kang wis dibajar, sapira papajoné barang-barang dagangané, apa déné kèh saṭiṭiké oetangé para lengganan. Moenggoehing among-dagang, kabèh ikoe koedoe kalakon kalawan titi lan pratitis, soepaja bisa soemoeroep kang jakti, kaanané pagawéan; mangkono oega boekoe-boekoe ikoe dadi saksi oetawa paoegeran geḍé, manawa djoeragané mati kedadak. Manawa ana djoeragan mati kalawan dadakan, mangka kaananing pagawéané ora diboekoni, oetawa ora betjik panjekelé boekoe-boekoe, wis masṭi pagawéan kang ditinggal bakal roesak, sabab wong lijané ora weroeh pranatan paoegerané.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Kadjaba saka ikoe, ing dalem angger-angger (wèt) nagara ing bab among-dagang, para djoeragan paḍa dipasṭèkaké doewé boekoe dagang, sarta boekoe-boekoe maoe masṭi digarap kalawan betjik lan titi, soepaja kena dadi pasakṣèné para pradata ing bab among-dagang.

Djoeragan kang pinter jèn soengkan anandang roegi, koedoe betjik panjekelé boekoe-boekoe, titi panggawéné printjèn (rekening), lajang-lajang pratanḍa (kwitantie) lan lajang lija-lijané, kang paḍa dadi katerangan pagawéané.

Mitoeroet angger-anggeré negara, para djoeragan paḍa diwadjibaké doewé boekoe: 1. boekoe dinan (dagboek), 2. boekoe panglimbang (balansboek).

Jèn para djoeragan: geḍéa, tjilika, ora netepi ing wadjibé kaseboet ing ḍoewoer, bakal anandang kaloe-poetan lan soesah.

Ringkesané angger-angger nagara bab dagang:

1. Sawidji-widjiné djoeragan koedoe adjeg anoelisi kaanané ing saben dina ing bab dagangané.

2. Ing saben sataoen sapisan, masṭi agawé lajang pratélan barang darbèké lan oetangé; sabandjoeré pratélan ikoe diboekoni ing sawidjiné boekoe kang dadi masṭiné.

Moenggoeh terangé pisan boekoe dinan ikoe, kanggo njaṭeti tambah soedané mélik, apadéné tambah soeda-ning oetang ing saben dinané; sabandjoeré apesé sata-oen sapisan: kabèh ikoe noeli dilebokaké ing boekoe panglimbang.

Manawa para djoeragan ora peṭel oetawa rigen, njaṭeti leboe wetoening barang dagangané ing saben dina, wis masṭi ora bisa éling kang bener marang kèh saṭiṭiké barang kang dioetang déning para langganan, mangkono oega kang wis paḍa dibajar.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Kapinḍoné ora bisa weroeh kèh saṭiṭiking leboe wetoené ḍoewit, saka sapa oetawa kanggo apa. Para djoeragan kang titi lan rigen, enggoné njaṭeti kaanané saben dina ing bab dagangané, ora soesah koewatir diapoesi déning para lengganané ingatasing bab pambajaran lan lija-lijané; boekoené dinan ikoe dadi saksi sarta pitakonan geḍé. Toelaḍané ingisor iki:

Model voor een dagboek.

Toelaḍané lajang dinan (dagboek) kang kanggo marang wong dedagang, noekang lan sapanoenggalané.

Taoeñ 1905 Salasa tanggal 2 Djanoewari, tampa oetangé gredji Djajanala teloeng roepijah rolas sèn.	*f* 3	12
Kabajaraké postwissel marang toko G. C. T. van Dorp & Co. ing Samarang pitoelas roepiah satali.	*f* 17	25
Tampa pepajoné lemari kajoe djati, kaedol kentjèng marang Sawidjaja rolikoer roepiah . . .	*f* 22	—
Kaedol mawa bon saka toewan Van den Blaak: laken ireng 5 élo rega teloeng roepijah satengah saélo.	*f* 17	50
Kabajar toekoné pakoe tjilik 2 kati rega limalas sèn sakati	*f* —	30

Kèhé barang-barang kang dipotangaké marang lengganan oetawa wong lijané, koedoe diboekoni kang satiti, kaloemrahané pranatan sawidji-widjiné djenenging wong ditoelis ing sawidjining kaṭja; kapernah ing ḍoewoer ḍéwé katja maoe bandjoer diparo moedjoer, ing paron katja kang kiwa panggonan katerangan oetangé, kang tengen panggonan katerangan pambajaran.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Déné tjaṭetan ing boekoe kanggo langganan kang ngleboni barang kaperloewan, isiné paron katja maoe kosok-bali; ing paron kang tengen panggonan katerangan oetang, ing kiwa katerangan pambajaran.

Sawidji-widjining lembaran isiné boekoe dagang ikoe koedoe diangkani oeroet, wiwit kang ngarep ḍéwé nganti kang wekasan pisan; ing basa Wälanda diarani folio (katja) Perloené lembaran maoe diangkani oeroet, soepaja gampanga kasoemoeroepan jèn lembarané boekoe maoe ana kang ṭèṭèl oetawa disoewèk, karo manèh anggampangaké kanggo tjotjogan karo lajang printjèn (rekening) oetawa lajang peṭoek pambajaran (kwitantie). Djenengé wong-wong kang paḍa ditjaṭet ing dalem boekoe maoe, dioeroeta denta-jwandjanané, soepaja gampang jèn anggolèki; dadi oeroeté maoe jèn nganggo aksara Walanda wiwit saka: a, b, c nganti sabandjoeré.

Apa katerangan kang mangkono maoe, tjoekoep kalebokaké ing boekoe dinan baé, apa perloe kalebokaké ing boekoe lijané anḍéwé. Kang mangkono ikoe ora ana pakéwoehé, waton panjekelé boekoe titi lan terang ora ambiugoengaké, netepi karepé angger-angger nagara ing bab among-dagang. Wondéné tjaṭetan kèh saṭiṭiking ḍoewit kang disimpen, ikoe ija koedoe diboekoni; boekoe maoe katja oetawa lembarané oega diparo, kang sisih kiwa kateranganing bab ḍoewit, kang ateges maleboe oetawa ditampa, kang tengen kateranganing bab ḍoewit, kang ateges metoe oetawa pambajaran. Saṭiṭiké sasasi sapisan, rong bab ing kiwa tengen ikoe paḍa digoenggoeng, kanggo anjatakaké sapira anané ḍoewit ing simpenan; manawa boekoe simpenan ḍoewit (kasboek) ikoe betjik panjekelé, wis masṭi ora bisa ǧèsèh karo jaktiné ḍoewit kang ana ing simpenan. [1])

1) Andelenga tjonto praṭélan ing katja 27.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924032295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Saka boekoe simpenan ikoe, sapira leboe wetoené ḍoewit regané barang-barang kang didol sarta ditoekoe sarana oetang, kena dipeṭiki kalebokaké ing boekoe kang wis katjarita ing ḍoewoer. Manoet paoegeran boekoe loro ikoe, oeger betjik lan titi panjekelé, sarana tjaṭetan tambahan sawatara, wis njoekoepi kekarepané angger-anggering nagara.

Saben wis kalakon sataoen, bandjoer digawèkaké pratélan panglimbang (balans), kaja déné kang kaseboet ingarep. Saka boekoe kang kapisan maoe digoenggoeng kabèh, sapira anané ḍoewit kang isih ana ing potang, lan sapira kèhé oetangé marang djoeroe ngleboni barang-barang (leverancier). Parintjèn sarta goenggoengané rong bab ikoe katoelis ing pratélan panglimbang dadi sakatja kiwa tengen; sabandjoeré ing sisih panggonan potang ditambahi anané ḍoewit simpenan (kassaldo) sarta regané panoekoening barang-barang dagangan kang isih ana, mitoeroet reregan nalikané gawé pratélan ikoe. Samono oega regané barang piranti, omah pakarangan lan lija-lijané, kabèh ikang djeneng méliké; barang-barang mélik kaseboet rng pratélan panglimbang ikoe, direganana sarana eregan loemrahé dol-tinoekoe paḍa arepé, dioepamakena manawa djoeragan njèlèhaké pagawéané (mari njamboet gawé) mangka isih doewé oetang kang ora bisa ambājar, sabab wis ora doewé ḍoewit; soepaja wong-wong kang motangaké oetawa bèsèrané njamboet-gawé legawaa ngoekoep barang-barang mélik maoe, sapira koeroepé karo oetangé. [1])

Sarana pratélan panglimbang ikoe, para djoeragan bisa nglimbang adjoe oendoering pagawéan ing saben taoen.

---

1) Andelenga tjonto pratélan ing katja 28.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Ing ḍoewoer wis nerangaké sarana meroehi anané ragad oetawa prabéja kabèh ikoe, bisa ngregani barang-barang gegawéané, kalawan rega kang tjilik ḍéwé; ananging jèn arep weroeh anané prabéja kabèh kang sajekti, ora tjoekoep ndeleng goenggoengan wetoené ḍoewit baé ing saben sasi oetawa taoené, sabab goenggoengan wetoené ḍoewit kaseboet ragad, ing dalem boekoe simpenan ana kang dibajar kentjèng, ana oega kang dioetang. Moelané jèn anané ḍoewit kang teges metoe ikoe, ing saben dina dipèngeti ing boekoe lija, loewih prajoga; saminggoe oetawa sasasi sapisan bandjoer digoenggoeng, sapira kang dibajar kentjèng. Sapira kang dioetang, sabandjoeré dilebokaké ing boekoe simpenan. Pangréka mangkono ikoe agawé kapénak panjekelé boekoe simpenan, terang lan gampang parintjèné.

Mangkono oega panjekelé bab wetoening boetoeh omah; tetoekon oetawa lija-lijané kang tjilik-tjilik ing saben dina, ora perloe dilebokaké ing dalem boekoe simpenan, prajoga ditjaṭeti ing boekoe lija, dadi tjetjekelané kapala somah wadon; ḍoewit boetoeh omah sarajat ikoe diremboega ḍisik déning kepala somah lanang wadon, sapira pantesé lan tjoekoepé ing dalem saminggoe. Manawa wis diremboeg mateng, bandjoer ndjoepoek saka simpenan kanggo boetoeh saminggoe, kaja déné kang wis diremboeg mateng. Doewit ikoe ing dalem boekoe simpenan kaseboetna metoe kanggo boetoeh omah saminggoe, mangkono sabandjoeré.

Oeger panjekel sarta enggoné njaṭeti boetoeh ikoe kalawan titi lan pratitis, bandjoer bisa weroeh sapira entèké boetoeh omah ing dalem sasasi-sasiné, mangkono oega sataoené pisan. Jèn dilimbang karo pametoené ing dalem sasasi oetawa sataoen, bisa weroeh sapira koerang loewihé.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Sanadjan wewarah ing ḍoewoer maoe kabèh amoeng rantjangan, kira-kira ing patrapé wis njoekoepi.

Minangka antjer-antjer matrapaké: ingisor iki tjonto lajang parintjèné djoeragan ing dalem boekoe, sidji kanggo lengganan toekoe oetawa andandakaké barang-barang, sidjiné kanggo lengganan djoeroe ngleboni barang-barang.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

No. 1. Toelaḍa boekoené djoeragan Oenḍagi, kanggo langganané toekoe oetawa andandakaké barang-barang.

Oetang.	MAS TAROENARSA.				*Bajar.*			
1911.					1911.			
Djan. 12	Andandani médja panoelisan: 1	f	3	65	Djan. 31	dibajar	f	18	45
„ 15	Andandani sarta ngetjèt koersi: 4.....	„	2	30					
„ 19	Anggawèkaké lemari 1 kajoe nangka...	„	12	50					
Pébr. 2	Andandani gledeg: 1.	„	1	75					
„ 3	Andandani grobog 2.	„	3	95					
„ 20	Anggawèkaké médja gedé 1.....	„	7	50					

No. 2. Toelaḍa boekoené djoeragan Oenḍagi kanggo lengganané djoeroe ngleboni barang-barang.

Bajar.	MAS SARIARDJA.				*Oetang.*			
1911.					1911.			
Mar. 10	Dibajar	f	15	—	Djan. 1	Kekèrèn tahoen 1910.	f	20	15
Djoe. 17	Dibajar	„	27	50	Pébr. 5	Blabag kajoe djati 5 M³	„	5	40
Dés. 31	Kekèrèn reregan anjar.	„	28	55	Djoe. 2	Kajoe tjendana bakal peṭi. . . .	„	10	—
					Okt. 15	Kajoe roepa-roepa mitoeroet tjaṭetan.	„	35	50
		f	71	05			f	71	05
					1912.				
					Djan. 1	Kekarèn taoen 1911.	f	28	55

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

No. 3.

TOELADA BOEKOE SIMPENAN (KASBOEK).

1911	Kang ditampa.			1911	Kang diwetokaké.		
Djan. 1	Kekarèn doewit ing kas	f 25	25	Djan. 2	Marang Sawidjajaja .	f 6	—
„ 2	Saka Wangsa . . .	„ 11	10	„ 2	Prabéja warna-warna ing dalem saminggoe	„ 3	15
„ 2	Pepajon barang toko kalawan dioetang[1])	„ 32	50	„ 10	Blandja boetoeh omah ing dalem saminggoe	„ 14	75
„ 2	Idem kelawan kontan	„ 57	23				
„ 3	Saka toewan A . .	„ 5	—				
„ 3	Idem B . . .	„ 4	25	„ 12	Katitipaké ing Bang.	„ 75	—
„ 3	Idem C . . .	„ 9	45	„ 12	Opahan wong njamboet-gawé roepa-roepa	„ 5	23
„ 4	Doewit titipan ing Bang kang didjaloek.	„ 100	—				
„ 4	Anakan doewit titipan f 300.— ing dalem sapoeloeh dina 3%	„ —	17	„ 15	Neboes barang gadèn (hypotheek) sarana lajang pratanda (ora roepa doewit).	„300	—
„ 5	Pepajon barang rosokan ing goedang.	„ 14	20		Mangkono oega sabandjoeré	„200	17
	Mangkono sabandjoeré ing saben dina diboekoni anané doewit kang ditampa, nganti tekan poendating sasi. .	„ 500	—	„ 31	Kekarèn	„154	85
		f 759	15			f 759	15
1911 Pébr. 1	Kekarèn ing kas. .	f 154	85				

1) Samono maoe jèn doewé toko oetawa waroeng.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

No. 4.

TOELADA PRATÉLAN PANGLIMBANG (BALANSSTAAT).

Barang méliké.			Oetangé.		
Omah sarta pakarangen.	f 1000	—	Gadéan (hypotheek) . .	f 500	—
Doewit titipan ing Bang.	„ 500	50	Oetang warna-warna . .	„ 250	—
Goedang sarta toko . .	„ 400	30	Pawitan resik	„ 3321	55
Regané barang² toko . .	„ 600	—			
Potongan warna-warna (koedoe ditoelis printjèné).	„ 800	50			
Barang-barang andoengan (ditoelis printjèné) . . .	„ 350	—			
Piranti-piranti goeng-goeng rega	„ 420	25			
Sabandjoeré					
	f 4071	55		f 4071	55

Pratélan panglimbang ikoe, saben taoen masti diboekoni ing sidji boekoe dèwé, sarta ditandani déning djoeragan; manawa pagawéan ikoe béséran, sidji-sidjiné warga béséran koedoe miloe nandani.

Kang diarani pawitan resik ikoe, kang woedjoed doewit ing kas toetoepé tanggal 31 Désèmber ing taoen kang wis kalakon (1910) kaseboet ing doewoer . . . . *f* 3321.55

Oepama toetoep taoen 1909, anané doewit ing kas kang diarani pawitan resik ana . . . . *f* 2750.50

Dadi ing sadjroning taoen 1910 maoe doewé bati. f 571.05

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Katrangan kang akèh-akèh maoe, minangka antjer-antjer toemrap ing pagawéan among dagang kang koedoe angiḍep ing pranatan angger-angger nagara kang wis kaloemrah; manawa angger-angger among-dagang ikoe owah, antjer-antjer pranatan ikoe ija owah, manoet pranatan angger-angger anjar.

Oetamané wong nglakokaké pagawéan ikoe, perloe banget koedoe andjadjah babar pisan marang sidji-sidjiné péranganing pagawéan; apadéné koedoe peṭel, wekel sarta gemi. Karo manèh jèn sesangkoetan ing bab among tani, koedoe pinter marang tetanèn, kaja ta: wateké lemah, tandoeran, panandoeré, lakoening mangsa lan lija-lijané. Éwasamono kabèh ikoe ora tinggal pinter ing bab taksiran kang bakal ditindakaké, sabandjoeré ditjaṭeti kalawan titi. Manawa pantjèn pinter marang panaksiré ing barang-barang kang bakal disamboet, mangka taksiran maoe ditjaṭet kabèh kelawan titi, ing boeri jèn ana keliroené oetawa ontjaté sawatara, ora kabandjoer-bandjoer, sabab bisa nitik saka anané tjaṭetan.

Akèh baé djoeragan among-dagang paḍa ora prasadja patrap (salinṭoetan) panjekelé boekoe-boekoe, sabab koewatir dioendakaké padjegé marang nagara, oetawa sabab lijané, ikoe kadjaba marakaké boebrahing pagawéan, ija rekasa panjekelé boekoe, temahan dadi tiwasé.

Djoeragan kang wekel sarta peṭel bisa weroeh sapira kaoentoengané ing saben taoen, jèn kira-kira oentoengé tansah moerwat, loewihing ḍoewité bisa dibabaraké sarana njangkoel pagawéan lija-lijané kang pantes. Saka betjiking panjekelé boekoe, djoeragan bandjoer bisa weroeh tjeṭa, pagawéan oetawa pérangan kang endi bisa dadi geḍé oetawa ora. Manawa kalakon mangkono, wis masṭi ora gampang tiwasé.

Pagawéan among-tani ikoe, paḍa-paḍa pagawéan

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

kapétoeng akèh slameté katimbang karo apesé, waton kanṭi pangartian ing bab among-tani sarta taberi.

Kaloemrahané wong Djawa ngarani pagawéan among-tani ikoe barkat, pagawéané ajem ora anggrangsang toer pasadja.

Sapa wongé kang wis tamat pasinaoné ing pamoelangan ṭjilik, prasasat wis doewé pawitan minangka gegamaning among-tani; déné kekoerangané bakal tampa pitoedoeh saka Mantri-tani, kang wis dianggep tamat pasinaoné ing pamoelangan tani. Bagja tansah peṭel tambahé sesoeroepan marang Mantri-tani ing saben-saben; sabab saka koelina, lawas-lawas bandjoer dadi bisa. Nanging pikoekoeh kang perloe, oega koedoe sarana diboekoni kabèh leboe wetoené ragad lan lija-lijané, kaja déné antjer-antjer ing ḍoewoer. Ingkono bisa weroeh baṭi toenané, dadi panglimbang ing saben-saben mangsa masṭiné.

Bab oetang-pioetang.

Akèh wong kang paḍa ngarani, •jèn bab oetang-pioetang ikoe ora betjik. Panganggep kang mangkono ikoe ana beneré, nanging ija ana loepoeté, sabab saben ana ora betjik masṭi ana betjiké. Manawa bab oetang-pioetang maoe diarani ora betjik, dadi ija betjik oega.

Toemrap marang ing èlmoe among-dagang, adjà ana bab oetang-pioetang, wis masṭi ora bisa agawé madjoe oetawa geḍéné among-dagang. Nanging manawa pranatan angger-angger bab oetang maoe ditjidrani, wis masṭi andadèkaké ora betjik.

Wong kang awèh potang ikoe anjoekoep kaboetoeh-aning lijan sabab kang oetang aran olèh pitoeloengan,

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

wadjib oega awèh pratanḍa soeka-soekoer marang kang potang, sarana nganaki ḍoewit kang dioetang, manoet lan koedoe setya apa kang dadi djandjiné pranatan oetang. Ing sarèhné akèh baé wong kang oetang paḍa ora setya ing djandji babar-pisan, kongsi agawé kapitoenané kang potang; moela ija wis pantesé wong kang oetang paḍa didjaloeki tanggoengan déning kang potang.

Wong oetang kang sering samaja, moendoer saka dina masṭiné nitjil, agawé rekasané awaké ḍéwé ing boeri, sabab pepantjèn panitjil maoe tansah moenḍak geḍé, terkaḍang malah agawé ora koewaté ambajar tjitjilan babar pisan. Toemrap marang among-dagang, kang masṭiné olèh baṭi akèh, temahan moeng baṭi saṭiṭik, terkaḍang malah ora bisa olèh baṭi, sabab bebaṭèné kanggo ambajar anakan oetang, nganti tikelmatikel.

Djoeragan kang soeṭik rèwèl, sarta saṭiṭik koewatiring ati, adol tinoekoené barang-barang dagangané moeng kalawan kentjèng baé; jèn ora mangkono sanadjan sarana oetang oetawa potang, moeng kelawan wewatesan kang ora soewé. Pratikel mangkono ikoe prajoga banget toemrap saben wong moenggoeh panjekelé bangsa boetoeh-omah.

Pira-pira wong kang paḍa tiwas sabab saka enggoné oetang, malah terkaḍang wong-wong kang katon moerwat, kadoek kendel ing oetang doemèh dipertjaja; ija mangkono ikoe dedalané marang kapitoenan.

Djoeragan oetawa soedagar kang pinter, saranané njegati wong-wong kang paḍa toekoe dodolané kalawan oetang, sapa kang toekoe kentjèng diwènèhi soedan regané barang-barang katimbang reregan loemrahé. Réka kang mangkono maoe agawé majaré ing sakaroné; kang adol ilang soemelangé ati manawa bakal kapi-

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

toenan, kang toekoe bisa olèh barang kalawan reregan moerah. Kosok-baliné: wong kang paḍa toekoe kalawan oetang, reregané barang kang ditoekoe dioenḍakaké, kaja déné anakaning reregan barang kang dioetang.

Wissel, ija ikoe lajang kang diadjèni kaja ḍoewit kertas toemrap marang para among-dagang kang geḍégeḍé, mitoeloengi banget; nanging ingatasé para soedagar tjilik-tjilik, kang ora sarawoengan oetawa sesangkoetan karo tanah sabrang, kena nganggo, kena ora babar-pisan, oeger pangedoling dagangané sarana kentjèng. Karo déné manèh leboe oetawa wetoening wissel maoe, moenggoeh ing wong kang doeroeng mangerti ngoewatiri banget. Para soedagar kang doeroeng mangerti marang lakoe-lakoening lajang wissel, toewin angger pranatané, koedoe sinaoe ḍisik kang terang.

Ing satemené ora ana manèh kang loewih prajoga lan kapénak, kadjaba njamboet-gawé sarana ḍoewit pawitané ḍéwé; sabandjoeré jèn ana oentoengé pagawéané digeḍèkaké. Éwasamono oega ana kalané soedagar oetawa wong lijané koedoe oetang ḍoewit; manawa pinoedjoe mangkono, prajoga oetang marang Bang geḍé oetawa Bang tjilik, kang pantjèn saḍijan ngoetangaké ḍoewit, kaja ta: Kréḍitbang, Apḍélingbang, lan lija-lijané.

Tetanggoengan bebaja moenggoeh ing barang mélik.

Mitoeroet wewarah ingarep kabèh, wong kang peṭel lan wekel ing gawé, gemi sarta satiti, loepoeté dadi soegih ija bisa katjoekoepan ing oeripé. Ananging ingatasé wong sasomah, sanadjan njamboet-gawé sarana ngetog karosané awak lan boedi, ija isih kekoerangan

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

baoe, kaja ta: pandjagané barang méliké ing rina wengi, ikoe ora tjoekoep diawaki ḍéwé baé, sabab pira-pira bebaja kang gampang agawé sirnaning sabarang mélik, ora bisa kawroehan tekané. Ora koerang-koerang pitoewasé wong peṭel lan wekel dadi sirna, sabab saka bebaja kang doemrodjog tekané, kaja ta: déning bebaja geni, banjoe lan lija-lijané manèh.

Pandjaga oetawa panjegahé bebaja kang mangkono maoe, ora ana manèh prajogané kadjaba manoet tjarané bangsa pinter; ija ikoe barang méliké sarana dilakokaké ing tanggoengan. Éwasamono akèh wong kang soegih barang paḍa soengkan ananggoengaké méliké.

Nanggoengaké barang mélik ikoe, sarana ambajar prabéja taoenan kaétoeng persèn (saben atoesan), saka pangadjiné barang mélik kang ditanggoengaké. Persèn béjaning tanggoengan maoe, kaleboe pétoengan moerah, jèn ngèlingi parloené tetanggoengan.

Ṃitoeroet pranatané pakoempoelaning djoeroe nanggoeng (verzekering) pambajaré béja ikoe didjaloek maleboené saben sasi; dadi saben sasi koedoe dibajar sapara rolasé pétoengan sataoen woetoeh.

Wong kang ngati-ati oeripé, moeng sarana midjèkaké ḍoewit sawatara ing saben minggoe, minangka prabéjaning tetanggoengan, kena dipasṭèkaké jèn méliké oetawa oeripé bakal ora kapiran.

Ing nagara geḍé, kaja ta: nagara Walanda, bab tetanggoengan ikoe akèh warnané; tetanggoengan toemrap ing lelara, bebaja geni lan sapepaḍané, oemoer lan lija-ljiané, wong-wong ing nagara geḍé maoe, mratah paḍa mangerti ing perloené tetanggoengan ikoe; moelané saben wong kang katjoekoeḅan oeripé paḍa nanggoengaké ing bab warna-warna, mangkono oega toemrap oeriping rajaté.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Moenggoeh djenengé lan kantoring tetanggoengan maoe kaja kang kaseboet ingisor iki:

1. Enizom te Weltevreden (ongevallenziekte-, automobiel-, brand- en zeeverzekering);
2. Olveh te Batavia (onderlinge levensverzekeringmaatschappij);
3. Amsterdamsche levensverzekering maatschappij;
4. Nederlandsch Indische levensverzekering en lijfrentemaatschappij, kantoor te Weltevreden.
5. Brandassurantie maatschappij „de Nederlanden van 1845" te Batavia;
6. Nederlandsch Indische Brand waarborg maatschappij te Batavia.
7. Bataviasche zee en brandassurantie maatschappij te Batavia.

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

ISINIPOEN SERAT POENIKA.

KATJA

Larapan 1
Beboeka 3
Dedalané bisa olèh ḍoewit. 4
Bibit sarta pranatané pangoepadjiwa 14
Bab oetang-pioetang 30
Tetanggoengan bebaja moenggoeh ing barang mélik 32

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924032955219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

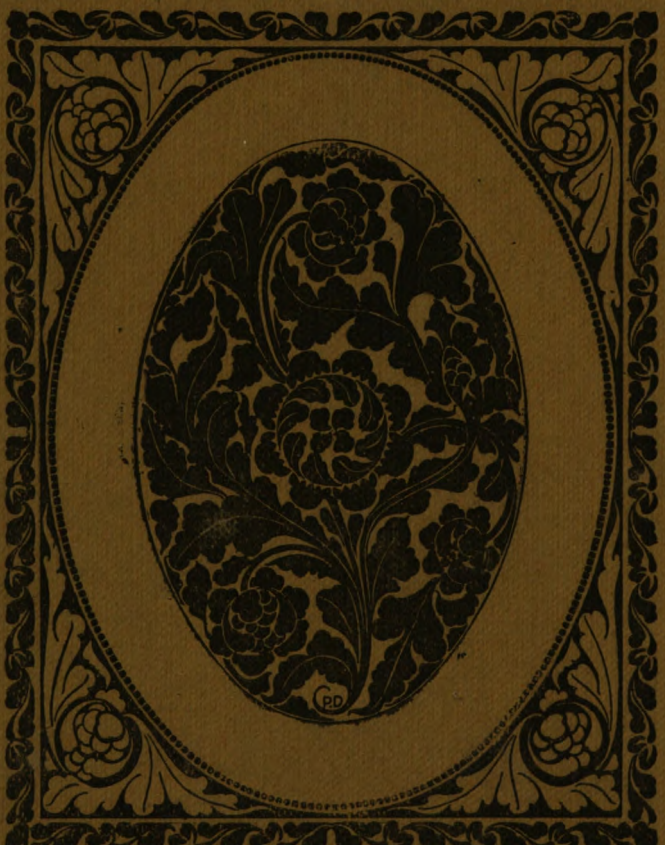
Original from
CORNELL UNIVERSITY

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Generated at Columbia University on 2025-02-18 22:32 GMT / https://hdl.handle.net/2027/coo.31924023295219
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY